

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

_____ Ярослав РЕДЬКВА

« _____ » _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

Освітньо-професійна
програма

«Редагування друкованого та цифрового контенту»

Спеціальність

С7 Журналістика

Галузь знань

С Соціальні науки, журналістика та інформація

Рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Український правопис» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Редагування друкованого та цифрового контенту».

Розробник: Шатілова Наталія Олександрівна – асистент кафедри сучасної української мови, кандидат філологічних наук, доцент.

Викладач: Шатілова Наталія Олександрівна – асистент кафедри сучасної української мови, кандидат філологічних наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови.
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року.

Завідувач кафедри _____ Світлана ШАБАТ-САВКА

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року.

Голова методичної ради факультету _____ Алла АНТОФІЙЧУК

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		лекц.	практ.	лаб.	інд.	с.р.		лекц.	практ.	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1.													
«Правописна система української мови»													
Тема 1. Правописна система української мови.	4	2				2							
Тема 2. З історії становлення й унормування українського правопису.	6	2				4							
Тема 3. Основні зміни в новій редакції українського правопису 2019 року.	6	2	2			2							
Тема 4. Принципи українського правопису.	6	2	2			2							
<i>Разом за ЗМ 1</i>	22	8	4			10							
Змістовий модуль 2.													
«Удосконалення орфографічної компетентності»													
Тема 5. Апостроф і знак м'якшення: складні випадки правопису.	5		2			3							
Тема 6. Збіг приголосних на письмі: уніфікація орфографічних норм.	7	2	2			3							
Тема 7. Написання складних слів: новації чинної редакції правопису.	7	2	2			3							
Тема 8. Складні випадки правопису іменників, прикметників, займенників, дієслів.	5		2			3							

Тема 9. Правопис числівникових форм.	7	2	2			3							
Тема 10. Особливості написання прислівників та службових частин мови.	5		2			3							
Тема 11. Правопис великої літери	8	2	2			4							
Тема 12. Правопис слів іншомовного походження.	5		2			3							
<i>Разом за ЗМ I</i>	49	8	16			25							
Змістовий модуль 3. «Удосконалення пунктуаційної компетентності»													
Тема 13. Пунктуація як розділ науки про мову. Принципи української пунктуації.	5	2				3							
Тема 14. Система розділових знаків української мови: аспекти типології.	5	2				3							
Тема 15. Інноваційні процеси в українській пунктуації.	5	2				3							
Тема 16. Тире як розділовий знак: пунктуаційні ситуації використання.	7	2	2			3							
Тема 17. Складні випадки пунктуації в простому реченні: кома, тире, двокрапка.	10	2	4			4							
Тема 18. Розділові знаки у складному реченні: кома, тире, двокрапки, крапка з комою.	7	2	2			3							
Тема 19. Пунктуаційне оформлення прямої мови та цитат.	5	2				3							

Тема 20. Рубрикація тексту. Правила переносу слів з рядка в рядок.	5		2			3						
<i>Разом за ЗМ 2</i>	49	14	10			25						
Усього годин	120	30	30			60						

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми
1.	Правописна система української мови <i>ПЛАН</i> 1. Правописна грамотність як основа мовної культури. 2. Поняття мовної норми. Типи норм літературної мови. 3. Три підсистеми правопису. 4. Базові поняття орфографії як розділу мовознавства. 5. Орфографічні словники української мови.
2.	З історії становлення й унормування українського правопису <i>ПЛАН</i> 1. Формування орфографії української мови. 2. Правописні пошуки (XIX ст.). 3. Розвиток орфографії української мови в XX ст. 4. Правописні проблеми кінця XX – початку XXI ст.
3.	Український правопис – 2019: основні зміни (варіантні та безваріантні) <i>ПЛАН</i> 1. Мотивація змін у новій редакції «Українського правопису» (2019). 2. Власне зміни у написанні слів (без варіантів). 3. Варіантні доповнення до чинної норми.
4.	Принципи українського правопису <i>ПЛАН</i> 1. Поняття про принципи правопису української мови. 2. Фонетичний принцип української орфографії. 3. Морфологічний принцип української орфографії. 4. Історичний (традиційний) принцип українського правопису. 5. Смысловий (семантико-диференційний) принцип написання слів.
5.	Збіг приголосних на письмі: уніфікація орфографічних норм <i>ПЛАН</i> 1. Спрощення в буквосполученнях. 2. Подвоєння букв. 3. Зміни приголосних при словотворенні. 4. Типові помилки у різностильових текстах.

6.	<p>Написання складних слів: новації чинної редакції правопису <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні правила правопису складних слів. 2. Правопис складних іменників. 3. Правопис складних прикметників. 4. Правопис займенників.
7.	<p>Правопис числівникових форм <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правопис складних числівників. 2. Правопис відчислівникових складних слів. 3. Складні випадки поєднання числівника з іменником. 4. Позначення дат і часу.
8.	<p>Правопис великої літери та власних назв <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вживання великої літери в оформленні тексту. 2. Правопис великої літери у власних назвах. 3. Правопис прикметників, утворених від власних назв. 4. Велика буква в особливому стилістичному вживанні.
9.	<p>Пунктуація як розділ науки про мову <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Термінообшир поняття «пунктуація». 2. Розділові знаки – структурний компонент писемної мови. 3. Базові поняття пунктуації як розділу мовознавства. 4. Принципи української пунктуації.
10.	<p>Система розділових знаків української мови: аспекти типології <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розділові знаки: основа і периферія. 2. Класифікація розділових знаків: <ul style="list-style-type: none"> - за способом уживання; - за функціональним призначенням; - за відповідністю загальноприйнятим пунктуаційним нормам; - за здатністю мати пунктуаційний варіант; - за будовою. 3. Індивідуально-авторське вживання розділових знаків.
11.	<p>Інноваційні процеси в українській пунктуації <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміни в чинній редакції «Українського правопису». 2. Скісна риска як розділовий знак. 3. Дужки і лапки в друкованому тексті. 4. Комбіноване уживання розділових знаків.
12.	<p>Тире як розділовий знак: пунктуаційні ситуації використання</p>

	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тире між підметом і присудком. 2. Складні випадки вживання тире в простому реченні. 3. Тире між частинами складного речення. 4. Тире між двома іменниками та між цифрами. 5. Відмінність «тире» і «дефіса».
13.	<p>Складні випадки пунктуації в простому реченні: кома, тире, двокрапка</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розділові знаки при однорідних членах речення. 2. Розділові знаки при відокремлених членах речення. 3. Розділові знаки при вставних і вставлених конструкціях. 4. Пунктуація у реченнях зі звертаннями. 5. Пунктуація у реченнях з порівняльними зворотами. 6. Розділові знаки при вигуках, питальних та окличних словах.
14.	<p>Розділові знаки в складному реченні: кома, тире, двокрапка, крапка з комою</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розділові знаки в складносурядному реченні. 2. Розділові знаки в складнопідрядному реченні. 3. Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні. 4. Варіантність розділових знаків між частинами складного речення.
15.	<p>Пунктуаційне оформлення прямої мови та цитат</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пряма мова і слова автора: специфіка пунктуаційного оформлення. 2. Розділові знаки при оформленні цитат. 3. Етика наукового цитування в контексті академічної доброчесності.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми
1.	<p>Основні зміни в новій редакції українського правопису 2019 року</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні зміни в новій редакції «Українського правопису» (2019): написання слів без варіантів. 2. Основні зміни в новій редакції «Українського правопису» (2019): варіантні доповнення до чинної норми.
2.	<p>Принципи українського правопису</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Випадки реалізації фонетичного принципу правопису. 2. Випадки реалізації морфологічного принципу орфографії. 3. Випадки реалізації історичного (традиційного) принципу правопису. 4. Диференційні, або смислорозрізнявальні написання слів.

3.	<p>Апостроф і знак м'якшення: складні випадки правопису ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Апостроф як нелітерний орфографічний знак. 2. Правила вживання / невживання апострофа в українській мові. 3. М'який знак – буква, що не позначає звука. 4. Правила правопису знака м'якшення. 5. Типові помилки у різностильових текстах.
4.	<p>Збіг приголосних на письмі: уніфікація орфографічних норм ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Подвоєння літер внаслідок збігу однакових приголосних звуків. 2. Подвоєння літер на позначення подовженої вимови приголосних. 3. Спрощення в групах приголосних (повне, часткове). 4. Зміни приголосних при збігу їх. 5. Типові помилки у різностильових текстах.
5.	<p>Написання складних слів: новації чинної редакції правопису ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Уточнення правил написання іменників разом / з дефісом. 2. Правопис складних прикметників. 3. Уточнення правил написання <i>нів</i> і <i>нів-</i>, <i>нанів-</i>. 4. Частини <i>двох-</i>, <i>трьох-</i>, <i>чотирьох-</i> та <i>дво-</i>, <i>три-</i>, <i>чотири-</i> у складних словах.
6.	<p>Складні випадки правопису іменників, прикметників, займенників, дієслів. ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складні випадки правопису відмінкових форм іменників. 2. Типові помилки при творенні форм ступенів порівняння прикметників. 3. Особливості правопису та вживання займенників. 4. Правопис особових закінчень дієслів I та II дієвідміни. 5. Особливості правопису дієслів дійсного, умовного, наказового способів.
7.	<p>Правопис числівникових форм ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінювання і правопис кількісних числівників. 2. Відмінювання і правопис порядкових числівників. 3. Відмінювання і правопис дробових числівників. 4. Типові помилки у написанні числівникових форм.
8.	<p>Правопис прислівників та службових частин мови ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Написання прислівників: разом з дефісом. 2. Уживання прийменників <i>у</i>, <i>в</i> і початкових <i>у-</i>, <i>в-</i>. 3. Уживання прийменника <i>з</i> і його варіантів <i>із</i>, <i>зі(зо)</i>. 4. Уживання сполучників, часток <i>і</i>, <i>й</i> та початкових <i>і-</i>, <i>й-</i>.

	Написання частки <i>не</i> з різними частинами мови.
9.	<p>Правопис великої літери <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Написання великої літери в особових назвах. 2. Вживання великої літери в географічних та астрономічних назвах. 3. Правопис великої літери у назвах посадових осіб, установ та організацій. 4. Правопис великої літери у назвах історичних подій, свят, з'їздів, конгресів. 5. Велика літера у назвах релігійних понять та богослужбових книг. 6. Велика буква в абрєвіатурах. 7. Правопис прикметників, утворених від власних назв.
10.	<p>Правопис слів іншомовного походження <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нове у правописі іншомовних слів. 2. Літери <i>и, і, ї</i> у словах іншомовного походження. 3. Подвоєння букв у словах іншомовного походження. 4. Апостроф та знак м'якшення у словах іншомовного походження.
11.	<p>Тире як розділовий знак: пунктуаційні ситуації використання <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила вживання тире між підметом і присудком. 2. Тире на місці пропущених членів речення. 3. Тире при однорідних членах речення. 4. Тире між цифровими позначеннями. 5. Тире як варіантний розділовий знак.
12.	<p>Складні випадки пунктуації в простому реченні: кома, тире, двокрапка. <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пунктуаційне оформлення однорідних членів речення. 2. Пунктуаційне оформлення відокремлених членів речення. 3. Пунктуаційне оформлення вставних і вставлених конструкцій. 4. Пунктуаційне оформлення звертання. 5. Пунктуаційне оформлення порівняльних конструкцій. 6. Розділові знаки при вигуках, питальних та окличних словах.
13.	<p>Розділові знаки в складному реченні: кома, тире, двокрапка, крапка з комою <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пунктуаційне оформлення складносурядних речень. 2. Пунктуаційне оформлення складнопідрядних речень. 3. Пунктуаційне оформлення безсполучникових речень. 4. Варіантність розділових знаків між частинами складного речення.
14.	<p>Пунктуаційні способи відтворення чужого мовлення. <i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лапки, двокрапка, кома й тире при прямій мові. 2. Пунктуаційне оформлення діалогічного мовлення.

	3. Розділові знаки при оформленні цитат: правила й типові помилки. 4. Порушення академічної доброчесності при науковому цитуванні.
15.	Рубрикація тексту. Правила переносу слів з рядка в рядок. ПЛАН 1. Правила рубрикації тексту і розділові знаки для оформлення пунктів переліку. 2. Орфографічні і технічні правила перенесення слова з рядка в рядок.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів освіти під час вивчення освітнього компонента «Український правопис» складається з різних видів:

- 1) робота з текстом «Українського правопису» та інтернет-ресурсами;
- 2) виконання домашніх завдань та індивідуальних творчих проєктів;
- 3) підготовка до аудиторних практичних занять;
- 4) самостійне поглиблене опрацювання тем освітнього компонента згідно з навчально-тематичним планом.

№ з/п	Тема	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1	<i>Робота з енциклопедією «Українська мова».</i> Виписати визначення термінів «правопис», «орфографія», «орфограма», «орфографічна норма» з енциклопедії «Українська мова». <i>Укладання бібліографії.</i> Укласти бібліографічний список орфографічних словників української мови.	2
2.	Тема 2	<i>Робота з різними виданнями українського правопису.</i> Опрацювати текст «Українського правопису» (1928 р.) з огляду на відображення особливостей його орфографічних норм у чинній редакції правописного кодексу. URL: https://r2u.org.ua/data/other/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81-1928.pdf	4
3.	Тема 3	<i>Робота з різними виданнями українського правопису.</i> Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf	3
4.	Тема 4	<i>Робота з таблицею.</i> Опрацювати таблицю «Принципи українського правопису», подану на	3

		сторінці курсу в системі електронного навчання Moodle.	
5.	Тема 5	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>орфографічні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання орфографічних умінь і навичок з вивченої теми. 3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».	3
6.	Тема 6	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>орфографічні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання орфографічних умінь і навичок з вивченої теми. 3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».	3
7.	Тема 7	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>орфографічні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання орфографічних умінь і навичок з вивченої теми. 3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».	3
8.	Тема 8	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>орфографічні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання орфографічних умінь і навичок з вивченої теми. 3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».	3
9.	Тема 9	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>орфографічні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання орфографічних умінь і навичок з вивченої теми. 3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».	3
10.	Тема 10	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>орфографічні правила</i> за чинним «Українським правописом».	3

		<p>2. Виконати запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання орфографічних умінь і навичок з вивченої теми.</p> <p>3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».</p>	
11.	Тема 11	<p>1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>орфографічні правила</i> за чинним «Українським правописом».</p> <p>2. Виконати запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання орфографічних умінь і навичок з вивченої теми.</p> <p>3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».</p>	
12.	Тема 12	<p>1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>орфографічні правила</i> за чинним «Українським правописом».</p> <p>2. Виконати запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання орфографічних умінь і навичок з вивченої теми.</p> <p>3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».</p>	
13.	Тема 13	<p><i>Робота з енциклопедією «Українська мова».</i> Виписати визначення термінів «пунктуація», «пунктограма», «розділовий знак» з енциклопедії «Українська мова».</p>	3
14.	Тема 14	<p>Опрацювати й законспектувати словникову статтю: Степаненко М. І. Пунктуаційні (розділові) знаки. <i>Енциклопедія Сучасної України</i> / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. URL : https://esu.com.ua/article-882633</p>	3
15.	Тема 15	<p>1. Опрацювати параграфи чинного «Українського правопису»:</p> <p>§ 165 «Скісна риска (/)».</p> <p>§ 166. Комбіноване вживання розділових знаків.</p> <p>§ 168. Правила рубрикації тексту і розділові знаки для оформлення пунктів переліку.</p>	3
16.	Тема 16	<p>1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>пунктуаційні правила</i> за чинним «Українським правописом».</p> <p>2. Виконати запропоноване <i>практичне</i> домашнє завдання з метою випрацювання пунктуаційних умінь і навичок з вивченої теми.</p>	4

		3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».	
17.	Тема 17	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>пунктуаційні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне домашнє завдання</i> з метою випрацювання пунктуаційних умінь і навичок з вивченої теми. 3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».	5
18.	Тема 18	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>пунктуаційні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне домашнє завдання</i> з метою випрацювання пунктуаційних умінь і навичок з вивченої теми. 3. <i>Пройти онлайн-тест</i> з теми на сайті «Тренажер з українського правопису».	5
19.	Тема 19	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>пунктуаційні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне домашнє завдання</i> з метою випрацювання пунктуаційних умінь і навичок з вивченої теми.	4
20.	Тема 20	1. <i>Опрацювати</i> відповідні <i>пунктуаційні правила</i> за чинним «Українським правописом». 2. <i>Виконати</i> запропоноване <i>практичне домашнє завдання</i> з метою випрацювання пунктуаційних умінь і навичок з вивченої теми.	3

Методи навчання

Методи і прийоми організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності спрямовані на формування програмних компетентностей студентів:

1) *інформаційно-рецептивний*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-візуалізація), бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, контрольна-корекційна, евристична), пояснення, навчальна дискусія;

2) *робота з навчально-методичною літературою та інтернет-ресурсами*: детальне вивчення тексту чинного «Українського правопису», робота з лексикографічними джерелами, онлайн-словниками, опрацювання рекомендованої довідкової літератури та матеріалів вебсайтів;

3) *наочні методи*: ілюстрація, демонстрація (зокрема за допомогою цифрових технологій), самостійне спостереження над мовними явищами в поєднанні із *дидактичними прийомами мисленнєвого характеру* – аналіз, узагальнення, систематизація, порівняння, класифікація, конкретизація;

4) *спонукально-репродуктивний*: метод практичних вправ (тренувальних, творчих, контрольних), що забезпечують вироблення необхідних правописних умінь і навичок (списування, різні види диктантів, орфографічний аналіз слова і тексту; редагування тексту, довільне письмо – добір слів і різностильових контекстів з вивченими орфограмами й пунктограмами тощо);

5) *творчо-пошуковий та проблемний методи*: метод проєктів, самостійна робота пошукового характеру – підбір і аналітичний огляд джерел інформації, аналіз, опис і виклад проблемного питання, мультимедійна презентація результатів індивідуальної чи спільної проєктної діяльності;

б) *інтерактивні методи*: робота в парах, мозкова атака, мовна опозиція, контент-аналіз, метод ПРЕС, мікрофон, незакінчене речення, рольове моделювання, я – редактор, створення інтелект-карт, інтерактивних плакатів тощо.

Система контролю та оцінювання

Контроль та оцінювання теоретичних знань, практичних умінь і фахових навичок студентів з курсу «Український правопис» здійснюємо на основі результатів поточного та підсумкового контролю.

Форми поточного контролю: спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів та їхня участь в обговоренні проблемних питань, групове та індивідуальне опитування, виконання домашніх завдань, робота з навчально-методичною літературою, коментар під час виконання практичних вправ, самостійні роботи, різні види диктантів, тестування, модульні контрольні роботи.

Форми підсумкового контролю: залік.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни, складає **100 балів**, з яких **60 балів** – під час поточного контролю і **40 балів** – під час підсумкового контролю (заліку).

Система оцінювання знань є накопичувальною і охоплює суму балів за різними видами здійсненого контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)		Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2		
30 балів	30 балів	40	100
Результати аудиторної і самостійної роботи – 15 б. Модульна контрольна робота – 15 б.	Результати аудиторної і самостійної роботи – 15 б. Модульна контрольна робота – 15 б.	Тестовий контроль: 40 тестів (1 тест – 1 бал)	60+40=100

--	--	--	--

Накопичення рейтингових балів у межах змістових модулів передбачає:

- відвідування (очне / дистанційне) практичних занять;
- активність на практичних заняттях;
- якість підготовки до навчальних занять;
- належне виконання завдань практичного, творчого, пошукового характеру на засадах академічної доброчесності;
- написання модульних контрольних робіт.

Оцінювання усної відповіді враховує:

- повноту розкриття питання;
- логічність і послідовність викладу;
- добір влучних прикладів і коментування мовних фактів;
- культуру мовлення;
- упевненість та аргументованість;
- уміння аналітично мислити, порівнювати і робити висновки.

Оцінювання індивідуальних завдань ураховує:

- своєчасність виконання завдання;
- обсяг і якість виконання завдання;
- академічну доброчесність (самостійне виконання);
- творчий підхід та ініціативність у навчальній діяльності;
- якість підготовки матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (слайдів, таблиць, схем тощо).

За **усну / письмову відповідь** на практичному занятті студент може отримати 3 бали: «3» – якщо вичерпно й грамотно відповів на питання; «2» – якщо правильно відповів на питання, але припустився кількох змістових неточностей, орфографічних, пунктуаційних чи стилістичних помилок; «1» – якщо не повністю відповів на питання; «0» – якщо не відповів на питання.

За **виконання письмового практичного завдання** студент може отримати 5 балів: «5» – за умови бездоганного виконання; «4» – якщо припустився однієї помилки; «3» – 2 помилки; «2» – 3 помилки; «1» – 4 помилки; «0» – понад 4 помилки.

Оцінювання письмових самостійних / контрольних робіт:

«А»: робота засвідчує ґрунтовні, системні знання з теми чи змістового модуля, не містить помилок у поясненні мовних явищ.

«В»: робота засвідчує добрі знання з теми чи змістового модуля, містить не більше двох помилок у поясненні мовних явищ;

«С»: робота засвідчує належні знання з теми чи змістового модуля, містить не більше чотирьох помилок у поясненні мовних явищ;

«D»: робота засвідчує достатні знання з теми чи змістового модуля, містить 5–6 помилок у поясненні мовних явищ;

«Е»: робота засвідчує фрагментарні знання з теми чи змістового модуля, містить більше семи помилок у поясненні мовних явищ.

Незараховано роботу студентів, який допускає під час виконання мовного аналізу більш ніж 50% помилок, засвідчуючи незнання програмового матеріалу з теми чи змістового модуля.

Критерії оцінювання тестових завдань:

«А»: 100–90% правильних відповідей.

«В»: 89–80% правильних відповідей.

«С»: 79–70% правильних відповідей.

«D»: 69–60% правильних відповідей.

«Е»: 59–50% правильних відповідей.

Незараховано – менше 50% правильних відповідей.

Підсумковий контроль (залік) здійснюється в режимі автоматизованої комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час проведення підсумкового контролю становить **40 балів** (1 тест – 1 бал).

Критерії підсумкового оцінювання

Оцінку «зараховано» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **90–100** від максимальної кількості можливих, зокрема: ґрунтовно засвоїли правописні норми української мови, опрацювали рекомендовану літературу, опанували термінологію курсу й вільно оперують програмовим матеріалом; грамотно записують слова відповідно до чинних правописних норм і принципів українського правопису; виявили відмінні навички орфографічного й пунктуаційного аналізу, уміють чітко аргументувати вибір орфограм і пунктограм, наводити приклади; систематично готувалися до практичних занять, виконували домашні завдання, сумлінно працювали над завданнями для самостійної роботи; успішно виконали модульні контрольні роботи й завдання для підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **80–89** від максимальної кількості можливих, зокрема: добре засвоїли правописні норми української мови, принципи українського правопису; опрацювали рекомендовану літературу, добре володіють відповідною науковою термінологією; продемонстрували знання теоретичного матеріалу, уміють застосовувати його на практиці; виявили добрі навички орфографічного й пунктуаційного аналізу; загалом грамотно пишуть, допускаючи незначні огріхи, аргументують вибір орфограм і пунктограм відповідно до чинних правописних норм; готувалися до практичних занять та систематично виконували домашні завдання; опрацювали завдання для самостійного виконання; добре написали модульні контрольні роботи й виконали завдання для підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **70–79** від максимальної кількості можливих, зокрема: виявили часткову обізнаність із правописними нормами української мови, в основному засвоїли принципи українського правопису й виявили добрі навички орфографічного й пунктуаційного аналізу; продемонстрували знання теоретичного матеріалу на репродуктивному рівні, частково володіють науковою термінологією; працювали на практичних заняттях, виконували домашні завдання; допускають орфографічні / пунктуаційні помилки в писемному мовленні, але вміють здійснити самоаналіз й аргументовано їх виправити; частково впорались із самостійними завданнями; добре написали модульні контрольні роботи; належно розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **60–69** від максимальної кількості можливих, зокрема: обмежилися опосередкованим вивченням програмового матеріалу та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; мають поверхневі знання щодо чинних правописних норм; показали фрагментарну обізнаність із принципами українського правопису; пасивно поводитись під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок орфографічного й пунктуаційного аналізу і бажання до самостійної роботи; допускають орфографічні / пунктуаційні помилки в тексті, не чітко формулюють правописні правила; виконали модульні контрольні роботи на достатньому рівні; частково розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («E») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **50–59** від максимальної кількості можливих: обмежилися опосередкованим вивченням програмового матеріалу й показали фрагментарну обізнаність з чинними правописними нормами української мови, не опрацювали рекомендовану літературу; пасивно поводитись на практичних заняттях, не виявили належних навичок орфографічного / пунктуаційного аналізу та бажання до самостійної роботи; допускають орфографічні / пунктуаційні помилки в тексті, можуть пояснити лише деякі з них; написали модульні контрольні роботи на задовільному рівні; фрагментарно обізнані з питаннями, винесеними на підсумковий контроль.

Оцінку «незараховано» («FX») з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали загальну суму балів **35–49** від максимальної кількості можливих: не відвідували частину лекційних та практичних занять; не опрацювали рекомендовану літературу, тому не орієнтуються в програмовому матеріалі; не обізнані з чинними правописними нормами, не знають правил орфографії / пунктуації і допускають грубі помилки; не виконали модульні контрольні роботи; не розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «незараховано» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали загальну суму балів **1–34** від максимальної кількості можливих: не відвідували лекційні і практичні заняття; фактично не

засвоїли навчальної програми курсу, не володіють правописною грамотністю; не пройшли поточний, модульний та підсумковий контроль з навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100- бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90–100	Зараховано	A	відмінно
80–89		B	дуже добре
70–79		C	добре
60–69		D	задовільно
50–59		E	достатньо
35–49	Незараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Правописна грамотність як основа мовленнєвої культури.
2. Правописна система української мови.
3. Поняття мовної норми. Типи норм літературної мови.
4. Орфографія як розділ мовознавства.
5. Базові поняття орфографії.
6. Поняття орфограми, типи орфограм.
7. Орфографічна норма. Поняття про орфографічні варіанти.
8. Орфографічні словники української мови.
9. Етапи становлення українського правопису: загальна характеристика.
10. Правописні пошуки у XIX ст. Найвідоміші правописні системи цього періоду.
11. Розвиток орфографії української мови в XX ст.: загальна характеристика.
12. Основні зміни в новій редакції «Українського правопису» (2019 р.).
13. Варіантні доповнення до чинної норми в новій редакції «Українського правопису» (2019 р.).
14. Фонетичний принцип української орфографії.
15. Морфологічний принцип української орфографії.
16. Історичний (традиційний) принцип українського правопису.
17. Смісловий (семантико-диференційний) принцип написання слів.
18. Апостроф як нелітерний орфографічний знак. Правила уживання / невживання апострофа.

19. Правила правопису знака м'якшення.
20. Спрощення в буквосполученнях та особливості його відображення на письмі.
21. Правопис подвоєних букв внаслідок збігу їх.
22. Правопис подвоєних букв внаслідок подовження приголосних.
23. Зміни приголосних під час словотворення.
24. Загальні правила правопису складних слів.
25. Правопис складних іменників.
26. Правопис складних прикметників.
27. Правопис складних числівників. Особливості поєднання числівників з іменниками.
28. Правопис складних займенників.
29. Правопис прислівників.
30. Уживання прийменників *у, в* і початкових *у-, в-*.
31. Уживання прийменника *з* і його варіантів *із, зі(зо)*.
32. Уживання сполучників, часток *і, й* та початкових *і-, й-*.
33. Правопис частки *не* з різними частинами мови.
34. Правопис великої літери в рубриках та при цитуванні.
35. Велика літера у власних іменах людей, міфологічних осіб, кличках тварин; у назвах посад, звань, титулів.
36. Велика літера в астрономічних, географічних та адміністративно-територіальних назвах.
37. Велика літера в назвах історичних подій, епох, календарних періодів і свят, суспільних заходів.
38. Правопис великої літери в назвах, пов'язаних із релігією.
39. Велика літера в назвах органів влади, установ, організацій, товариств, партій, об'єднань, підприємств, фірм, агентств.
40. Велика літера у назвах документів, пам'яток історії та культури, творів літератури та мистецтва, друкованих органів тощо.
41. Велика літера у назви орденів, медалей, відзнак, премій, товарних знаків, марок виробів, порід тварин, видів і сортів рослин.
42. Особливості правопису слів іншомовного походження.
43. Орфографічні та технічні правила переносу слів з рядка в рядок.
44. Принципи української пунктуації.
45. Система розділових знаків української мови: аспекти типології.
46. Скісна риска як розділовий знак.
47. Дужки і лапки в друкованому тексті.
48. Комбіноване уживання розділових знаків.
49. Розділові знаки при однорідних членах речення.
50. Розділові знаки при відокремлених членах речення.
51. Розділові знаки при вставних і вставлених конструкціях.
52. Пунктуація у реченнях зі звертаннями.

- 53.Пунктуація у реченнях з порівняльними зворотами.
- 54.Розділові знаки при вигуках, питальних та окличних словах.
- 55.Розділові знаки в складносурядному реченні.
- 56.Розділові знаки в складнопідрядному реченні.
- 57.Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні.
- 58.Варіантність та факультативність розділових знаків.
- 59.Пунктуаційне оформлення чужого мовлення в тексті.
- 60.Етика наукового цитування в контексті академічної доброчесності.

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти» (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Дрозд О. Б. Українська орфографія: правила, тести, вправи (новий правопис). Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2020. 104 с.
2. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Український правопис – це доступно! Київ: Літера ЛТД, 2020. 272 с.
3. Зубець Н.О. Сучасна українська мова (розділи «Орфоепія», «Графіка», «Орфографія»): практикум за новою редакцією Українського правопису. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. 41 с.
4. Лещенко Т.О., Бондар Н.В., Жовнір М.М. Український правопис: новації та варіації : наочно-навчальний посібник. Полтава : УМСА, 2020. 40 с.
5. Український правопис / Національна академія наук України. Київ: Наукова думка, 2020. 392 с. URL: <https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/-standarty/pravopys/ukr.pravopys-2019.pdf>
6. Шевчук С., Виноградова Ю., Глушик С., Дияк О., Лобода Т. Український правопис: нова редакція : навч. посіб. / за ред. С. Шевчук. Київ : Алерта, 2020. 118 с.

Допоміжна

1. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посібник. Київ: ВЦ „Академія”, 2006. С. 162–194.
2. Вихованець І. Ненаукові пристрасі навколо українського правопису. *Українська мова*. 2004. №2. С. 3–24.
3. Данильчук Д. Український правопис: роздоріжжя і дороговкази. Київ: Либідь, 2013. 224 с.
4. Новий український правопис: коментарі, завдання та вправи. 5–11 класи : посібник / упоряд. О.Г. Куцінко. Харків: Основа, 2019. 176 с.
5. Історія українського правопису XVI–XX століття: Хрестоматія [проект «Наукова книга»] / упор.: В.В. Німчук, Н.В. Пуряєва. Київ: Наук. думка, 2004. 582 с. URL : <http://bit.ly/2Dab9YX>
6. Німчук В.В. Проблеми українського правопису XX – початку XXI ст. Київ : [б. в.], 2002. 112 с.
7. Огієнко І. Історія українського правопису. *Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови* / упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміток М.С. Тимошик. Київ: Наша культура і наука, 2001. С. 340–364.
8. Пономарів О. Український правопис у запитаннях і відповідях. *Українська мова*. 2002. № 4. С. 107–114.
9. Степаненко М. Правописна практика доби незалежності. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 96 с. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u406/stepanenko_pravopis_kniga_nova_1.pdf
10. Терещенко В.М., Панченков А.О. Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Харків : Соняшник, 2019. 256 с.
11. Фаріон І. Правопис-корсет мови. Український правопис як культурно-політичний вибір : монографія. Львів: Свічадо, 2004. 120 с.
12. Хворостяний І.Г. Українська мова: лайфхаки. 2-ге вид., зі змінами. Харків: Вид-во «Ранок», 2023. 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Блог професора Пономарева. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomariiv>
2. Горох – українські словники. URL: <https://goroh.pp.ua/>
3. Електронні словники на сайті «Словopedia». URL: <http://slovopedia.org.ua/>
4. Культура мови на щодень : Довідково-інформаційна система / Інститут української мови НАН України. Київ. 2010. URL: <http://bit.ly/33ev57P>
5. Освітній проєкт «Мова – ДНК нації». URL: <https://ukr-mova.in.ua>
6. Освітня платформа «Дискурс». URL: <https://dyskurs.net/>
7. Словник української мови у 20 т. online: томи 1–11 (А–пояснювати). URL: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>

8. СловникUA. Портал української мови та культури. URL: <https://www.slovnyk.ua/>
9. Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/-osnovni-zminy%202019.pdf>
10. Тренажер з правопису української мови. URL: <https://webpen.com.ua/>
11. Українська мова : енциклопедія. К. : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с. URL: <https://archive.org/details/UkrMovEnts/page/n3/mode/1up?view=theater>
12. Український лінгвістичний портал «Словники України online: словозміна, синонімія, фразеологія». URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
13. Український правопис (1928 р.). URL: <https://r2u.org.ua/data/other/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81-1928.pdf>
14. Український правопис. Проект найновішої редакції. Київ : Наук. думка, 1999. URL: <http://bit.ly/2OgiuwD>

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича». URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf>